

הרב אריאל בר-אלי
ר"מ בישיבת ההסדר
ודיין ביה"ד לדיני ממונות, שדרות

פסק דין אודות ביטול הזמנת עבודה¹

תאור המקרה

לאחר אסון השרפה בכרמל בתאריך 12/12/10 (משוער) יזם הנתבע הקמת אתר אינטרנט לצורך גיוס כספים לכתובת ספרי תורה להנצחת הנספים. לנתבע חשוב היה להקים את האתר בזריזות "להכות בברזל כאשר הוא עדיין חם".

בתאריך ה 30/12/10 הנתבע הודיע שהוא לא מעוניין יותר בהקמת האתר, ובתגובה התובע ביקש את שכרו על סך 2000 ₪.

ישנו וויכוח מתי בפועל האתר היה מוכן, האם לאחר כמה ימים או לאחר שבוע.

טענת התובע

לדברי התובע, עבד הוא במסירות והשקיע שעות רבות ברצף על מנת לעמוד בלוח הזמנים הקצר.

"אני מצידי עשיתי הכל, בדרך כלל מדובר על עשרה ימים אולם אני סיימתי בתוך ימים ספורים. מעולם לא דובר על כך שאם העבודה תחרוג מימים ספורים ההסכם בטל. יש לי נסיון רב בהקמת אתרים ומראש נתתי מחיר זול מתוך הזדהות עם התוכן.

בתאריך 14/12/10 שלחתי את התמונות של האתר לנתבע. חיכיתי לתוכן ושלחתי לו תזכורת בתאריך 20/12/10, עשרה ימים אחר כך קיבלתי הודעה שהאתר בהקפאה ואז תבעתי את שכרי" התובע מסביר שתבע רק 2000 ₪ למרות שהסיכום היה על 2500 ₪.

אני תובע 2500 ₪: שכר עבודה בשיעור של 2,000 ₪ ועוד 500 ₪ דמי עוגמת נפש והוצאות משפט".

¹ פסקי דין מבית הדין לדיני ממונות, שדרות.

טענות הנתבע

התובע טוען שמראש העבודה היתה אמורה להסתיים תוך ימים ספורים בלבד, ולכן משהתובע לא עמד ביעד זה, הזמנת העבודה בטלה: "גורם הזמן היה חשוב לי מאוד. צפיתי שהאתר יהיה מוכן תוך יום יומיים והודעתי על כך מראש. לצערי, התובע לא עמד במסגרת הזמן"

להערכתי עלות אתר היא בין 700 ל 1000 שקלים, אין בעיה לקחת דגם של אתר רגיל ולשנות את הכיתובים, פעולה פשוטה שלוקחת שעות מספר. אני מבין שהבקשה שלי להכניס אפשרות לתרומות דרשה יותר זמן, אף זו פעולה לא מסובכת.

ברגע שהכנת האתר נמשכה יותר מיומיים, אני כבר ירדתי מהעניין!

מבחינתי, העבודה מסתיימת רק כאשר האתר קיים ברשת, לכן התמונות שקיבלתי במייל לא סיפקו אותי. אני צריך אתר שאפשר להראות אותו לתורמים במחשב נייד, תמונות עומדות שאינם קיימות ברשת לא עוזרות לי. התובע לא עמד בלוח הזמנים ולכן אין תוקף להתחייבות שלי לתשלום."

בנוסף, לטענת הנתבע, התובע שיחרר אותו מהמחויבות שלו: "התובע עצמו בשיחת טלפון אמר במפורש "אם אתה רוצה שנפסיק אל תשלם לי, אבל תחליטי". אני רואה בכך פטור מתשלום. אני מוכן להשבע שזה מה שנאמר לי."

התובע מכחיש אמירה זו מכל וכל.

בירור הדין

הערכת מחיר להקמת אתר

ראשית פנינו לשני אנשי מקצוע המתעסקים בהקמת אתרים על מנת לקבל הערכת מחיר לעבודה שנעשתה. התמונות של האתר הוצגו בפניהם ונאמר להם שמדובר על אדם מנוסה בתחום. הם העריכו את שווי העבודה בין 2000 ₪ ל 4000 ₪. לדעתם, זמן העבודה הנדרש בין עשר שעות לעשרים וחמש שעות תלוי ברמה שרוצים להגיע.

לאור זאת, אנו מקבלים את דברי התובע שהסכום והזמן שנקב משקפים נכונה את התוצאה שלפנינו. הבסיס לדיון הוא שנעשתה עבודה בשווי 2000 ₪ בלוח זמנים סביר (מבלי להכריע בוויכוח האם העבודה הסתיימה במהירות).

עמידה בזמנים

הטענה הראשונה בפי הנתבע היא ביטול ההסכם מכוח אי עמידה בזמנים. ברור שגורם הזמן היה מאוד חשוב להצלחת ההתרמה, השאלה מתי בדיוק סיים התובע את האתר.

מצד אחד, אחרי שלושה ימים התובע כבר שלח תמונות של האתר, מצד שני, האתר אינו פעיל ורק לאחר תשעה ימים נשלחה תזכורת לבקשה לחומר מילולי לאתר.

אנו לא מקבלים את טענת הנתבע, שמראש דובר על אתר שיוקם תוך יומיים, וזאת בהתבסס על תגובתו לדוא"ל שנשלח אליו בתאריך 20/12/10, למעלה משבוע לאחר ההסמכה הראשונית להקמת האתר, וכעשרה ימים לפני הודעת הביטול. מתוך תגובות הנתבע למייל, עולה רושם שהוא לא רואה בפיגור סיבה לביטול העסקה. הנתבע לא ענה לפנייה לתשלום: "אין על מה לדבר" מאחר וישנה חריגה מלוח הזמנים, לכן נראה כי ההתניה שעליה מדבר הנתבע - יום יומיים, לא הייתה מספיק חדה ואין בטענה זו לפטור מהתחייבותו.

וויתור על השכר

לדברי הנתבע התובע - בשיחת טלפון - הסכים לוותר על שכרו (הדבר שוב מוכיח את הנאמר לעיל שההסכם לא בטל עקב איחור בן ימים ספורים).

הנתבע מוחזק בממון אך ישנה כנגדו חזקת חיוב שהרי הוא עצמו מודה שהחוב טרם נפרע.

מתוך השוואה לדיני הלוואה נלמד שכמו שלוה נאמן לטעון טענת מחילה על חוב (במיגו של טענת פרעון, ש"ך עה, כב) אף הנתבע נאמן לכאורה לטעון שחובו נמחל.

אולם במקרה שלנו גם טענת הנתבע אינה מוכיחה על מחילה מפורשת, הנתבע ציטט את התובע כמי שאמר "אל תשלם לי". סגנון זה ניתן להתפרש - עכשיו אין אני תובע תשלום נדבר אחר כך, או אפשר שכוונתו שהחוב קיים אלא שהוא לא יתבע אותו, אך אין כאן מחילה ברורה על שכר העבודה.

סיוע לדבר ניתן להביא משו"ת מהר"ם מרוטנבורג (ד,תלה) המברר את הלשון "לא אתבע אותך"- וז"ל:

ועוד נדון זה אפי' אם כדברי ראובן אין זה לשון מחילה שא"ל לא אתבעך יותר כיון דלא אמר לו מחול לך או הפטר או אחד מלשון מחילה אין זה אלא פטומי מילי, ולא נתרצה למחול דלא אמר אלא שלא אתבענו, ואפי' אם הוא לא תבע חייב בדיני שמים, כיון דלא פטר אותו לגמרי. א"כ לא הוי מחילה וחייב לתן לו כל שכרו ויכול לתבעו דמה שאמר לא אתבעך אין כאן מחילת ממון ולא זכה הלה במה שבידו דאין כאן אלא דברים בעלמא.

מדברי המהר"ם למדנו, שעל מנת שטענת מחילה תתקבל, צריך שלשון בעל החוב תהיה בהירה שאכן מחל על החוב.

סיכום

התובע עשה עבודה ועליו לקבל את שכרו, בתנאי שהאתר מוכן ויוכנס בו כל המלל שרוצה הנתבע. הטענה שהייתה מחילה לא מתקבלת. חיוב השכר ברור ולעומת זאת הפטור מטעם מחילה אינו מוחלט. יש לצרף את העובדה שבעלי הדין חתמו על שטר בוררות ("הן לדין הן לפשרה") המסמיך את בית הדין להשתמש בהתרשמות האישית של הדיינים מכוח פשרה.

במקרה שלפנינו אנו נוטים לפרש את האמירה "אל תשלם" במובן של הצעה לפסק זמן אבל לא כמחילה.

למרות זאת אנו לא מחייבים את הנתבע בכל הסכום התביעה אלא בסכום של 1600 שקלים. בכך אנו נותנים מקום לעמעום שהיה בהסכם בין בעלי הדין, לא נחתם הסכם מסודר ולא דובר על סכום מראש. אפשר שהמחיר גבוהה ביחס לציפיות של הנתבע שרצה את האתר במהירות האפשרית.

עוגמת נפש והוצאות משפט

לא מצאנו בסיס הלכתי לתביעה זולגבי התביעה לפיצוי על עוגמת נפש. לגבי הוצאות משפט לא ראינו סיבה לחרוג מהכלל שהתובע משלם הוצאות משפט.

החלטה: הנתבע ישלם לתובע חיים 1600 ₪. מועד התשלום בתוך שלושים יום. התובע יעמיד לרשות הנתבע אתר כפי שסוכם. "והאמת והשלום אהבו".

הרב אריאל בר-אלי

הרב דוד פנדל

הרב דרור טויל